

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ES KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HONISCH L. ISTVÁN.

ARAD, 1902. ÁPRILIS HÓ 6.
II. ÉVFOLYAM 7. SZÁM.
 MEGJENIK MINDEN
MÁSODIK VÁLTKRANAP.

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZÁM.
KIADÓHIVATAL: JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 22.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor.
Egyes száma 40 fil.

 ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KÖNYVNYOMDÁJA.

RÉVÉSZ NÁNDOR

Aradon, Szabadság-tér 20. szám. — Városi és megyei telefon szám 265.

Értesíti a n. é. közönséget, hogy

könyv-, zenemű-, papir-kereskedését megnagyobbitotta és átalakította.

Gazdag választék hazai és világirodalmi termékekből. — Képes levelező-lap ujdonságok.

Herczeg Ferencz összes művei, füzetes kiadás, kéthetenként megjelenő füzetekben házhoz kézbesítve megrendelhető.
Figyelmes és pontos kiszolgálás.

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

Felelős szerkesztő: HONISCH L. ISTVÁN.

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZ.

KIADÓHIVATAL: ARAD, JÓZSEF FŐHERCEG-ÚT 22.

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor. Egyes száma 40 fill.

KORCS SZÜLÖTTEK.

Arad, április 6.

Az öngyilkosok azok, a kik a fiatalság heves, meggondolatlan pillanatában elfelejtik azt, hogy mire rendelte őket a természet: s eldobják maguktól az életet, a mely fölött nem ők rendelkeznek. A mai fiatalság heves, meggondolatlan, igazi emberismeret nélkül és sok esetben a botorságig megbízó, érzéseiben nem őszinte, pozoló! És egy beképzelt rossz gondolatért, eszméért a végletekig eltud menni, mert úgy kívánja a nagyképüsködő társadalom, mert úgy kívánja a *bon-ton*: a mely mögött a lelki és fizikai romlottság fészke honol.

A milyen romlott a mai társadalom, éppen olyan csenevész, penészes a fiatalsága: megbízhatatlan, csélesap, minden rosszra könnyen rávehető, mivel hamis érzések és rossz szenvedélyek ösztönzik, nem pedig okok és elvek. Pedig nehéz életünk célját csakis jól felfogott okokkal lehet helyes utra irányítani, a melyen aztán az élet nehézségeit, keserűségeit és csalódásait elviselhetjük.

Nagyon természetes, hogy a tapasztalás férfi-vá érleli az ifjút . . . És az érettebb férfi nehezebben bírható még belső indulattól sem: gonosz tette, érzésének és szenvedélyének korlátokat állít egy új, egy szüntelenül öregbedő elementum: a *meggondolás*. Az igazi férfi okokkal hat magára és mielőtt cselekedne annak helyes és igaz mozgató okait kutatja, azért is aztán hozzáférhetlenebb hidegebb, s nehezebben hódítható a rosszra. Lassubb és meggondoltabb is. A szavakat arany-mérlegen méri. Hanem aztán következetes, erélyes, meg-

bizható. Alapot vet, épít, teremt, gyakorta beláthatlan idők számára.

És hogy ilyen férfiai legyenek a társadalomnak, oktatni kell az ifjút zsenge korában: későbbi éveiben beállható rossz körülmények eshetőségére, hogy ne lássa az életet csupa rózsaszínű szövésben, hanem legyen elkészülve a legrosszabbra: amikor a lelki egyensúly megtartására van a legnagyobb szükség.

Csak hogy a jelenkor társadalma nem szivleli még a kemény igazságokat, bojkotálja mindazt, a mi profanizálja a *bon-ton*, a *hamis* úritempót. És a végtelenségig megkülönbözteti a tisztességes kenyérkeresetnek mikéntjét és módját.

Pedig akinek nem dől ezer holdak után a jövedelem gyümölcse a terített asztalra, olyanok rengeteg sokan vagyunk a földkerekségén, és a kik végtelenül nagyképüsködünk hivatásunk, kenyérkeresetünk módjával. Pedig milyen egyenlő dolog az, hogy ha gyaluval, vésővel, kalapácsal, aktával a zsebünkben, tollal, ecsettel a kezünkben, vagy karddal az oldalunkon keressük meg betevő falatunkat. Olyan mindegy az, hogy az a betevő falat kaviár, pisztráng, csokoládés-torta, vagy krumpli főzelék és fekete kenyér-e? . . . És olyan mindegy annak az *úri*, vagy *paraszt* gyomornak hogyha már jólakott — vizet, bort, vagy pezsgőt iszik-e, csak jól essék az a gyomornak? . . . Azzal ugyan hogy pezsgőt iszik valaki egy cseppet sem kap normálisabb vérkeringést — és még kevésbé lesz a pezsgőtől szellemi arisztokrata.

És mégis a pezsgőző úr, vagy paraszt,

nagyobb előkelőséget involvál magának, mint más halandó, a ki örül, hogyha három deci fröcsesöt ihat, de azért az értelmiség magaslátán áll.

Tagadhatlan, hogy megbomlik a fizikai normális állapot, a pezsgőnek mértéktételen való élvezetében és ilyenkor aztán *megbocsájt-ható* a nagyképüsködés, mimmelése az előkelőségnek, a pezsgős pohár dobálása és lenézése minden más halandónak.

Igen, ifju generáció, szép Magyarország jövődő polgárai, hagyjátok abba a nem mai korhoz való és ferde neveléstek okozta előkelőnek látszó életet, a mely nem egyéb hiu félrevezetésnél — és amelynek erkölcsi, lelki fájdalmát és keserüségét a *mámor* után éreztetek legjobban, a mikor megbomlott bennetek a lelkinyugalom, a szeretet, a szerelem, az ész józansága és minden, minden! — a mi az emberben: a teremtés legtökéletesebbjében csak *nemes és isteni* lehet, az ötágu korona és a revolver golyó nélkül is.

HONISCH L. ISTVAN.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

A most lejáráó évnegyed elteltével új előfizetést nyitunk az „Alföld“-re.

Szükségtelennek tartjuk továbbra is indokolni az Alföld fontosságát és nélkülözhetlenségét. A lap eddigi multja eklatáns bizonyíték a mellett, hogy hézagpotló. Ma, a mikor a napisajtó annyi mindenről annyiféleképen ír, föltétlenül szükség van egy olyan lapra, mely a maga különös modorában, szubjektív irányban tárgyalja az aktuális napi eseményeket. Mindamellett bizvást elmondhatjuk, hogy a mi szubjektivitásunk többnyire objektív igazságokban csuesosodik ki s innen van, hogy lapunkat mindenki szókimondónak, az pedig, aki lapunk kritikai kése alá kerül, rebellisnek mondja. Nos, mi nem bánjuk, hogy minek tartják a lapot, mi folytatjuk ebben az irányban, melyen változtatni nincs se okunk, se alkalmunk.

Lapunk ezután is a szokott dus tartalommal, aktuális képekkel jelenik meg. Egy újítást is találnak olvasóink. Eredeti regény köz-

lését kezdtük meg. *Kosztka* Mihály ismert aradi író kitünő tollából közlünk regényt, mely a mai társadalomnak lesz hü, itt-ott szarkasztiztikus tükre.

Az aradi íróemberek tekintélyes része a mi gárdánkban tömörül s elmondhatjuk, hogy az „Alföld“ létét ez az írógárda is biztosítja.

Hogy a vidéknek ez az egyetlen szípirodalmi lapja, ez Aradnak válik büszkeségére, mely immáron megmutatta, hogy intelligenciája rászorul egy önálló szépirodalmi lapra, mely a fővárosiaktól függetlenül, knetiválja a szépirodalmat és az elmélkedő kritikát.

Az „Alföld“ szerkesztősége.

A lap előfizetési ára:

Egy évre 10 kor.
Félévre 5 ..

M U N K Á T L A N O K.

Irta: BAJTAY MIHÁLY

Sötét tömeg hömpölyög az utcán
Olyan komor, oly félemleres
Mint megáradt folyamnak zajlása
Amely ujjabb, jobb medret keres.
Bár koldusrongy borítja testük,
Az arcuk meg beteges és sápadt:
— Tiszteljétek e munkátlan népet
Martirjait a tisztos munkának.

Nézzétek és tanuljatok tőle,
Némán tüzi keserves baját.
Panasszóra nem nyílik az ajka
És elnyomja fájó sóhaját.
Segítségért sem kiált esengve
Bár a nyomor tengerébe vész.
Harcaiban sem gyengült szemérme
Nem győzte le kétségbeesés.
Nem kér segílyt, kegyes alamizsnát
Részvétet sem, mely vigasztaló —
Munka után vágy a munkás lélek,
Minden egyéb koldusnak való.

Mit ér disze, fényes palotának,
Ha meginog, megrendül alapja,
Az államnak oszlopa a munka —
S bünös, ki a munkást veszni hagyja,
Nem látjátok, hogy a munkás kéznek
Milliója tétlenül hever,
Mint „Titán“ kit alkotása közben
Láthatlan rém a sárba teper.

A pogány, ki ősei vallását
Megunta már, s oda hagyta —
Áldozatul újabb istenének
Éltét vérét vakon oda adta.
Oltárait mind mind porba dönté.
S bár a világ megrendült belé
S elpusztultak egész nemzetségek.
— Ujjat emelt a régi felé.
Nem félték ily pogány lázadástól
Mely, kegyelmet senkinek se oszt —
Amely képes elpusztítani száz jót,
Ha büntethet egy hitványt, gonoszt.
Mert a nyomok, e láthatlan nagy rém
Nagy hadvezér, és félelmetes,
Hatalma nagy, — s nem ismer kegyelmet,
Mert kimélést sem nagyon keres.

Az első hab mely áttör a gáton
Erőtlen még, és nem árt haragja —
De ha korán utjába nem állnak,
Erős gátját szerte szét szaggatja.
Ereje nő minden pillanatban —
És haragja egyre rémesebb.
Ki vakmerően küzdeni mer véle —
Kár érte, mert bizton elveszett.

Sötét tömeg hőmpölyög az utcán
Olyan komor, oly félelmetes,
Mint megáradt folyamnak zajlása,
Amely újabb jobb medret keres . . .
Nem tör még, csak erejét mutatja —
Nem tépi még szerte szét a gátat —
Tiszteljétek nemes önuralmát —
És békéjét, — munkátlan karjának.

KRÓNKA.

FÖLEMELT FÖVEL.

Arad, április 6.

Scheinberger Mór főlemelt fővel jött ki a váci fegyházból, főlemelt fővel, ruganyos léptekkel ment végig az aradi pályaház perronján és főlemelt fővel, de lelkenedező kézmozdulattal fogadta a hozzája tóduló ujságírókat, gratulációsokat, kik mindannyian siettek a kiszabadult fegyenc magas színe elé járulni.

Ő maga jelentette ki azt, hogy főlemelt fővel fog élni tovább, holott kevés hija volt, hogy fölmeasztott fővel — nem élte.

Csaknem elrösteltem magamat, mikor arra gondoltam, hogy én Scheinbergert közönséges sikkasztónak neveztem, Megijedtem, hogy hátha majd valami rágalmozási vagy beesületsértési pört akaszt a nyakamba Scheinberger, s megijedtem attól, hogy

polgártársaim megvetését érdemeltem ki, a miért Scheinbergert nem neveztem gentlemannak. Rögtön eltökéltem, hogy a mint kiszabadul Bács, vagy Krivány, rögtön elmegyek hozzá átadni neki hódoló kézcsókomat.

Igazán zavarban vagyok, nem tudom a disztinkciót, az — e gazember, akit becsuknak, vagy az akit nem zárnak be csupán azért, mert nem sikkasztott, nem csalt, nem lopott.

A börtönbüntetés a Scheinberger-féle filozófia szerint immár dicsőség, melyet főlemelt fővel lehet eltölteni. Hogy az ember a fegyház után is általánosan tisztelt polgára legyen e hazának, ahhoz nem kell egyéb, mint hogy főlemelt fővel ülje le büntetését. A főlemelt fő mindent jóvá tesz. Scheinberger, ha jól tudom, a Bácsféle sikkasztásban az advocatus diaboli szerepét játszotta és Bács csak suadente diablo cselekedett, a mikor elsikkasztotta az adóhivatal pénzét. Mégis Bácsra több szegény ragadt, mint Scheinbergerre. Pedig a bűn szerzője Scheinberger volt, Bács csak eszköz volt az ő kezében. Bács csak végrehajtotta azt a bűnt, a mit Scheinberger gondolt ki. De ezenkívül Scheinberger megszerezte bűnét avval, hogy meglopta a saját szerény eszközeit Bácsot. És mégis Scheinberger, ugyanaz, aki nagy stílusban sikkasztott, főlemelt fővel jár-kezik a városban, s fogadja azoknak a szerencsétlen teremtetéseknél hódolatteljes köszöntését, kik nem sikkasztottak, nem loptak és nem csaltak.

De hát akkor hol marad az erkölcsi igazságszolgáltatás? Hiszen eddig úgy volt, hogy a kiszabadult fegyencek lesütött, de nem főlemelt fővel rótták az életet. És a lesütött fővel járó fegyencek szívesebben rázta meg a kezét, mint Scheinbergerét aki úgy mutogatja a szegényfoltját, mintha az legalább is csatában szerzett seb volna.

Scheinberger Mór most üzleteken töri a fejét. Ez helyes dolog, mert életnevelő, szükséges kereskedő lehet beőle. Csak aztán ne a fegyházat tegye ki cégérnek az üzlete mellé, mert az undorító, természetellenes. Ellenben ha rokenszenves akar lenni, az egyenes eszű emberek előtt, akkor főlemelt fővel tegye ki: „A megbánáshoz.“ Ekkor szívesen vásárolnak majd nála. Külömben nem.

KRÓNIKOR.

KÜLÖNÖS TÖRTÉNET.

Azt mondta az orvos, nem élhetek tovább, mint legfeljebb egy esztendeig.

George mondotta ezt, a fiatal szerelmes, szíve válsztattjának. Effienek.

Rettenetes vallomás egy völegény ajkáról fiatal szerelmes menyasszonya előtt. Az orvos az mondotta, hogy tüdeje van megtámadva s nagy óvatosság mellett, ha

mindattól tartózkodik, a miért érdemes élni, élhet még egy rövidke esztendeig.

Ő sohase volt kicsapongó. Napjai egy fővárosi hivatalnok egyhangu, színtelen unalmasságba folytak le, reggeltől estig a hivatalban. Aztán eljegyezték magukat. Mennyi id-je is van már ennek?

Effie először akkor vallotta be neki, hogy szereti, mikor még csak száz font sterling évi fizetése volt és egy szűk udvari szobában lakott. Es hűségesen várt rá a fizetésemelés lassu stádiumain végig csendes béketűrés-sel, míg százötven, kétszáz, kétszázötvenre emelték azt és végre most elérte a háromszáz font évi jövedelem szédítő magaslatait, melynél elhatározták, hogy ezzel együtt be-következik az esküvő napja.

Oh miért, miért nem e'egedett mag akkor a jelen-nel, midőn oly derüs színben tünt fel előtte az élet, oh miért bolygatta meg a jövő ködfátyolát. Valamint sejtelem, vagy ha úgy tetszik, böles óvatosság arra birta, hogy biz-tosítsa az életét, mert hát jövedelméből nem tehetnek majd félre semmit és ha valami baja történnék, Effie se-gély nélkül maradna. Es utnak indul e tervvel agyában, vidoran, bizva a jövőben és megtört szívvel, — lesujtott lélekkel tért vissza.

A rettenetes csapást követő első órában nem látott egyéb kibuvót, minthogy visszaadja Effienek a szabadsá-got és boldogságuk előestéjén örökre válniok kell.

Effie arca halotthivány lett és merőn néztek egy-más szemébe. — Oh, tört ki végre fájdalmas sikolylyal, — rettenes, iszonyu, ily hosszú évek várakozása után?

— Igaz, rettenetes? Es mégsem kell még minden-ről lemondanunk, ha akarod. Nem élhetjük együtt ama boldog éveket, melyeknek képét oly csabító színekkel fest-tettük, de egy evet legelább élvezhetünk. Összefoglalhat-juk benne azt az egész végtelen szerelmet, melylyel egész életünket akartuk megaranyozni, elúzhetjük magunktól a sötét jövő gondolatát és csak annak a boldog tudatnak ör-vendhetnénk, hogy egymásé vagyunk, hogy szeretjük egy-mást. Es megszegve az önmagának tett fogadást, lázas szenvedélylyel kezdett könnyörögni.

— Oh Effie, nyomornt, Istentől elrugaskodott ember vagyok: — oh Effie, adj tizenkéthavi boldogságot, mielőtt meghalok.

S a lány mit tehetett, mit tett volna miiden más lány az ő helyén? Oda nyújtotta nekie üde ajkát és meg-fogadta, hogy boldogítani fogja, hogy szerelme drágább neki, mint az ész, a kötelesség, mint bármi más a föl-dön.

— De anyámat megkíméljük ettől a fájdalomtól, szólt, nem kell erről tudni.

— Senkinek sem kell róla tudnia, válaszolt George. Áldjon meg az Uristen érte kedvesem!

Három héttel később egybekeltek.

Az első hetekben George oly vidám volt, a mint feltette magában.

Máskép volt az Effienél. Még örömebe is a fájdalom érzete vegyült; az a fenyegető tudat, hogy minden nap

közeledik az örök bucsu órája, minden boldog óráját elke-seritette. Néha iszonyu sikolylyal rezzent fel legédesebb álmából és az éj csöndjében megborzadva, hallg todzott, vajjon él-e, lélekezik-e még?

Lassánként George szívet is elfogta újra a sötét, kínos jövőtől való rettegés és midőn egy ködös novemberi reg-gelen először reggeliztek együtt a gáz halványárga fényé-nél és künn az utcákon felhőként gombolygot a köd, szemében a rémület kínos kifejezése ült.

Ez a reggel megtörte őt. Könnyekre fakadva, nyakába borult és sirva panaszkodott sorsuk fölött, mely nem engedi meg a szeretett betegnek, hogy a délvidéken tölthesse a telet! Karácsony felé George megnült, száraz, rekedt kö-högésrohamok jelentkeztek, úgy, hogy éjjeleken át nem tudott aludni és izgatottan hánykolodott ágyában. Effie fájdalma oly mardosó kinná fajult, hogy majdnem beteggé lett. Egész éjszaka virasztott mellette, sáppadtan, reszketve. Amit hűn szerető feleség megtehet, azt mind megtette és a veszély ez egyszer el lett háritva. Georges látszolat-ja újra visszanyerte egészségét és jokedvét.

Aztán beállított újra a tavasz és most Effie tekinte tét alig vette le férje arcáról. Az áprilist követte május és azután a junius s házasságuk évfordulója, ez egyetlen, melyet az életben ünnepelehetnek. És véletlenül éppen akkor volt az első összekocantásuk. Nem volt komoly dolog, de rossz időben jött és majdnem rögtön kibékültek,

— Nem szabad most civakodnunk, Effie, szólt George szomorú mosolylyal. — Akarom, hogy szeretettel emlékez-zél rólam.

A juniust felváltotta a julius, semmi sem történt, kivéve az, hogy juliusban kissé komolyabban összevesztek. Az igazat megvallva, nem tudom mikor derengett fel ben-nünk legelőször az a sejtelem, hogy George épp úgy, mint minden más ember, száz évig is élhet, hanem annyit tudok, hogy most gyakran hűti meg magát, de csak egy boroga-tást kap és azt is a szakácsné csinálja. Több mint tíz év mult el azota, hogy Effie álmatlanul feküdt ágyában és rettegve figyelte meg férje lélegzetét és George még min-dig nem halt meg; azota bezzeg nem félti, sőt hire jár, hogyha férjem uram hosszabb ideig talál kimaradni, mint engedélye szól, zajos családi jelenetek is halhatók — és most egyikük sem mondja:

— Nem szabad civakoduunk!

AZ ERKÖLCSI BIZONYÍTVÁNYOK.

Arad, április 6.

Megint az orfeumok, melyek kálváriát járnak Aradra. Végre bejöttek, itt vannak és nem játsza-nak. Érdemes a témával foglalkozni két okból: egyik az, hogy a mult este, mikor az első előadást hirdették, zsufolásig megtelt a vendéglő-helyiség, másik pedig, hogy a dolog háttere egy kissé pi-káns. Ez pedig kell a magyarnak.

Milyen furcsa ugye, hogy erkölcsi bizonyítvá-

nyokat követelnek az orfeum tagjaitól. Ugye milyen oximoron ez? Orfeum diva és erkölcsi bizonyítvány. A ledérségek hazája és az erkölcs. És valamennyire illuzóriusnak is látszik az a felfogás, hogy az orfeum-tagnak feltétlenül kell erkölcsi bizonyítvánnyal birnia, sőt hogy enélkül fel sem léphet.

Pedig hát nem így van a dolog. A kérdés csak látszólag pikáns, tulajdonképen annyi pikantéria sincs benne, mint a körmöm feketéje. Csakhogy a közönség nem lehet járatos minden apró közigazgatási kérdésben. Mert az egész erkölcsi-bizonyítvány nem más egyszerű közrendészeti aktusnál. Az a sokat emlegetett erkölcsi-bizonyítvány csak arról áll jól, hogy a tulajdonos nem lopott, nem csalt, nem sikkasztott, szóval hogy büntetlen előéletű. Illetőleg még ennyit sem bizonyít, csak annyit, hogy lopáson sikkasztáson nem csípték meg. Nohát ebből mindenki látbatja, hogy az erkölcsi-bizonyítvány tulajdona senkit sem tesz *erkölcsössé* olyan értelemben, hogy azt mi szoktuk érteni.

Hogy is volna az elképzelhető, hogy ha valaki például Glogováczon születik, ott nevelkedik, tizen-nyolc husz éves korában (esetleg még előbb) feikéről Pestre, beáll orfeuménekcsőrőnek, végig járja a társulattal az ország összes városait, mindenikben hevesebbnél hevesebb támadást intéznek az erkölcsé ellen, ha meg tudja védeni jó, ha nem tudja ugyis jó, lehet érintetlen mint két éves korában volt, lehet fesletőbb akármelyik kürtizánnál s egyszer csak ha eszébe jut erkölcsi-bizonyítványt kérni, akkor az ő illetőségi helye: Glogovác, adja ki neki a doku mentumot az ő ép erkölcséről. Szegény Glogovác, ő álljon jól olyan valakinek a lelkéről, aki tőle éveken keresztül távol volt, sohasem hallott róla s azóta mindenütt volt csak otthon nem.

Ezt ugyan hiába foglalják törvénybe és ha sok anya nem képes gyermekének erkölcsét megővni, hogyan álljon jól arról egy község. Ne gondolja hát senki, hogy az erkölcsi-bizonyítványoknak erkölcsi hatásuk is van. Dehogy van egyéb, mint büntetőjogi beszámíthatóságuk.

No de hát miuderről! már kár beszélni. Elmúlt az erkölcsi bizonyítványok korszaka s az orfeum működik. Ez az egész ügy csak arra való volt, hogy nagyobb reklamot csináljon a társulatnak. Hogyne, csak érdekes lehet olyan orfeumtagokat élvezni, akiknek *tehetsége* abban összpontosul, hogy erkölcsi bizonyítvánnyal birnak.

A J Á N L Á S R - N E K .

— Olasz eredeti. —

Szemeid feketék:

A mi bennük ragyog, nem a felhőtlen ég
Szemeidnek éje

Nem a zugó tenger mélységes sötétje:

Szemeid ragyogása.

Aláhulló csillag káprázatos lángja.

A mikor fellobban,

Égő vágyak ezre sugárzik abban.

Tenger az ég kincse.

Százezer csillaggal van az végig hintve.

Teli, végighintve.

Mégis olyan kincse nincs az égnek mint te

S nincsen istenáldott

Művész, a ki méltán tudná adni másod.

Szinarany festéket

Venne, bár, mégse tud lerajzolni téged.

Szemeid feketék.

A mi bennük ragyog, nem a felhőtlen ég

Büvös, fekete szem.

A mi benned ragyog, nem csak szerelem

Minden pillanatja.

Olvadó szeretet összeválogatja.

Mintha a boldogság.

Tündérkutja lenne.

Pedig mennyi sóhaj, mennyi könny van

benne! . . .

MAIONE VINCENZO.

T A L Á L K Ö Z Á S

Irta: Márton Caby.

Egy szép tavaszi nap délutánján az iskolából igyekeztem haza. Nagyon siettem és azon gondolkodtam, hogy még ennyi reng-teg neveléstani sohasem adtak fő, mint ma.

— Szervusz! hangzott egyszerre mellettem s egy feltűnő eleganciával öltözött szép hölgy tette kezét a vállamra.

C üdálkozva és emlékeim közt tartva bámultam reá, míg végre tétován szóltam:

— Bocsanat, nagysád — nincs szerencsém ismerni.

— Hogyan? Hát nem te vagy a Szántay Malvin a második pad széléről?

— De igen, csakhogy . . .

Be sem várta szavaimat.

— Persze, te nem igen emlékezel reám, mert nagyon megváltoztam, pedig akkoriban ugyancsak híres firma voltam a negyedosztályban. Emlékezz vissza arra a szörnyű botránnyra karácsony után . . .

Megdübbenve kiáltottam föl:

— Szent Isten: Váry Ella!

A szép leány csinos bókot csapott.

— Igen, a nagytekintélyű nemes és bölcs tanári testület egyszer s mindenkorra kitiltott az összes magyarországi köz-piskolák kebeléből.

— Én azt hittem megaltál.

— Ellenkezőleg édesem: megéltém.

— Miből?

— Vári Ella mosolygott:

— Hogy miből? Bizony azt bajos volna megmondani. Hanem gyere be a cukrászdába s mesélek egyet-mást a viselt dolgaimból, talán abból megérted.

Megfogta a karomat és szinte erőszakkal cipelt magával.

— Most kaptam Rátkay Simitől öt koronát, azt ellumpoljuk — mondta.

— Ki az? — kérdeztem, csakhogy szóljak valamit.

Vári Ella már ekkor helyet keresett a katonatisztekkel tulsüfölt helyiségben s szórakozottan felelt:

— Az édesem? Egy bolondul gazdag gyerek úgy pumpolja meg az ember, ahogy akarja. Ha kívánod, bemutatom.

Mikor leültünk a sarokba az én szép iskola-társnom jobbra-balra mosolygott a tisztekre s úgy kérdezte tőlem:

— Iszol cognacot?

— Cognacot?! — ismétetem elámulva.

Ő bizonyára félre értette felkiáltásomat, mert a legnagyobb nyugalommal huzogatta a keztyűjét.

— Igazad van, az nem sikk.

Dehát mit igyunk? Scherryt, maraskinót, schartreuset, vaniliát, benediktinert . . .

— Szent Isten! Szóltam bele önkéntelenül.

Vári Ella kicsinylő mosolylyal felém fordult s szánakozva nézegetett:

— Milyen libák ezek a kisvárosi lányok, ha az ember egy pár szeszes italtak a nevét tudja, hát már majd elájulnak megbotránkozásukban.

Reászolt a cukrászlányra:

— Hozzon két pohár állást meg egy egy csernó süteményt, habosast leginkább.

— Látod Szántai mi mindennap cukrászdába megyünk egyenest az iskolából.

— Hát iskolába jársz? — kérdeztem örömmel.

— Igen, szini iskolába és te?

— Én praeperadiát végzek.

— Szerencsétlen! Csak nem akarod egész életet 10 éven alóli gyermekeknek szentelni?

— De igen édes Váry, Oktatni a tudatlanokat, nevelni a kicsinyeket, az olyan szép hivatás!

Ezt büszkén mondottam és lestem arcán a hatást. De a leány éppen a most belépő főhadnagyot nézte

— Te Szántay, ki ez a tiszt?

— Nem ismerem . . .

Kissé ingerült lett s egy hajtásra kiitta a poharát.

— Hát ugyan kit ismersz te?

Elpirultam.

— Két theológust, két gimnázistát, meg egy jogászt.

Váry Ella kacagott.

— És mikor zsurt adsz kiírod az ajtódra, hogy: Kisdedővő intézet! Hahaha!

Szörnyen szégyeltem magam, de ő nem látott ezt észrevenni. Fesztelenül lóbázva maga alatt a széket és a szévarként ujjai között tartott csokoládé süteményből nyalogatta a habot.

— Itt sokkal jobb a hab mint Pesten — constálta.

. . . Nem tudtam sem szólni, sem enni, csak néztem csodálkoztam ezt a bátor fellépésű, merész tekintetű leányt s oly szépnek találtam, hogy nem birtam látásával betelni.

Ugy tetszett, mintha egy álom volna az az utolsó -- négy év előtti -- találkozás, mikor kicsapták s én kísértem el a színházig, hogy beáljon karénekesnőnek. Milyen elszánt volt akkor is! Milyen merészen megkérdezte a feltételeket egy ismeretlen színésztől s később milyen nyugodtan fogadta el annak felajánlott karját!

Oly nagy volt előttem a Vári Ella alakja, hogy ezt a nagyságot az sem rontotta el, hogy tisztékkel kacérkodott.

Szinte boldog voltam, hogy mind a mi asztalunk felé fordultak s őt nézték. Büszke voltam az ő hódítására, sütkéreztem az ő dicsőségében.

Nem bántott, hogy miatta engem észre nem vesznek, sőt ba valamelyik netán reám is néz, biztosan azt mondtam volna neki:

— Hát megbolondult ön uram, hogy velem vesztegeti idejét, mikor mellettem van Vári Ella!?

Szerencsére egyik sem követett el ily meggondatlanságot s így nem lett szükség védekezésemre.

A szép leány hirtelen — minden apropos nélkül — közelebb huzódott hozzám — kezemre tette finom puha kis kezét s erősen a szemembe nézve kérdezte:

— Szántay, csókoltál meg te életedben valakit?

Hangja olyan különös, parancsoló volt, hogy alig mertem válaszolni.

— Nem, és te?

Röviden, rekedten elkacagta magát.

— Rólam ne beszéljünk

— De igen — kockáztattam meg — azt ígértem, hogy fogsz magadról egyet-mást mesélni. És amit Váry mond . . .

— Azt megszokta tartani — szolt közbe komolyan. Majd keserűen tette hozzá:

— Csakis ez maradt meg bennem a régi Váry Ellából.

Nyugodtan felkelt és a mellettem lévő székre ült, hátat fordítva ez által az egész publikumnak.

Aztán a balkezén felhalmozó csillogó gyűrűkkel megkocogtatott egy poharat.

— Még egy állást — parancsolta.

— Aztán egyszerre csodás változáson ment át.

Most már csakugyan nehéz lett volna benne fölmerni a régi Váry Ellát.

A szeme szomoru, merengő kifejezést vett föl, a kezeit télenül ölébe ejtette s a hangja olyan furcsa, fátyolozott, szende siró volt.

— Szántay, te olyan jó kis leány vagy s nekem olyan nehéz magamról éppen neked beszélni. Mondj le édes önként róla.

— De mikor olyan kíváncsi vagyok.

— A kíváncsiság bűn — fenyegetett meg nevetve. — Emlékszel, hogyan mondta ezt a tisztelendő ur mikor egyszer megkérdeztem tőle hogy:

— Mind kigombolják a reverenda-gombot mikor levetik?

— Emlékszem, hogyne emlékezném mondtam. Magamban meg azt gondoltam:

— Ilyet is csak Váry Ella mert megtenni!

És még hány efélét csinált pedig! Az emlékek csak úgy toluhtak az eszembe. Egy pár stiklijére úgy emlékeztem, mintha tegnap történt volna. Így például mikor a munkatanitónő oldaláról lecsente a láncan függő ollót.

Bekerestek érte minden zugot, szekrényt, hazaküldtek a kisasszony lakására, megnézték a házmesternél, az udvaron, a folyósóban s végre a kisasszony dühtől reszkető ajakkal az osztályhoz fordult:

— Lányok! Ki vette el az ollómat?

A mellett ülvő Váry Ella — ki az egész keresés alatt nyugodtan vagdalta kész munkáján a cakkokat — egyszerre felált:

— Én!

... Mindnyájan elpirultunk még a kisasszony is; csak Váry Ella beszélt rendületlenül:

— Szükségem volt reá, de mindjárt készen leszek s köszönettel visszaadom.

Azzal közömbös arccal leült és tovább vagdalta a cakkokat.

A munkatanitónő csak jó félóra mulva tudott anynyira magához jönni, hogy azt mondja:

— Ma... maga szörnyeteg!

... Váry Ella, mintha csak maga is erre gondolt volna csöndesen mosolygott mellettem.

— Most is kötekedel még tanáraiddal?

— Nem, most ők kötekednek velem.

— A tanárok?

— Azok- Ugy-e furcsa?

Ha nem ő mondja ezt, azt hittem volna hazugság, de így hittem és csodálkoztam.

Váry Ella meg nevetett és össze kocintotta velem a poharát.

De mivel mindenképpen megakartam róla egyet-mást tudni, elkezdtem kérdéseket tenni hozzá:

— Édes apád megbékült már veled?

— Megbékült már mindenkivel — meghalt.

— Abropos! Váry, még azt sem tudom bevetted téged rögtön a korusba.

Olasz vivőmesterek.

A leány keletlenül felelt:

— Be.

— És meddig voltál ott?

— Két évig.

— Aztán hogy kerültél az iskolába?

— Valami számár elhitette velem, hogy van tehetségem s miután egy fővárosi színházhoz szerződtek Kőristánénak, egyuttal beiratkoztam az iskolába is. Hadd lássam igaza volt-e annak a számárnak?

Az órájára nézett. (Szép arany órája volt nem az a kis fekete acél jószág, amitt mi hajdan úgy csodáltunk a negyed osztályban)

— Hány óra? — kérdeztem úgy mint régen egy egy végtelennek tetsző számtan óra alatt.

— Fél hét.

— Fél hét — ismételt fogvacogva — hisz akkor már sötét van. Engedj meg, de én megyek.

... Váry Ella hazakisért a lakásomig. Mikor az utcasarkunkon befordultunk, reá kiáltott egy apró, szösze — gyermeknek látszó, de igen elegánsan öltözött — fiatalemberre:

— Si: i várj meg itt!

— Ki ez?

— Ez a Rátkay Simi, akiről az imént beszéltem. Huszonnégy éves és úgy néz ki mintha 12 volna. Jó fiu, csak egy kicsit hüye. Naturbursch jelölt.

— Rokonod?

— Nekem? Miért?

— Hát, hogy tegezed.

(Nem mertem mondani: amiért pénzt fogadsz el tőle.)

— Ez nálunk, az iskolában bevett szokás én legujabban mindenkit tegezek, még a tanáraimat is. Ugy hívom őket: édes atyuskám!

— És ők?

— Egyszerűen vissategeznek.

— Jé! — kiáltottam jó kislányos csodálkozással.

— Hiszen ha én beszélni akarnék —
mondta Váry Ella keserűen mosolyogva.
— Ithon vagyok — vágtam közbe: nem szeretem hallani azt a szokatlan hangot.
— Medig maradsz itt Váry?
— Még az éjjel visza utazom, hisz csupán a Simi kedvéért jöttem le. Tudod, nem tud mit csinálni a pénzével, hát ilyen ostobaságokat talál ki.
— És most hová mégy vele?
— Valami vendég'öbe, hogy együnk valamit, mielőtt elindulnánk. És te Szántay mit fogsz most csinálni?
— Megvacsorázom, megtanulom neveléstani leckém . . . Nem is képzeled menny van feladva — és tizkor lefekszem . . .
— Szervusz — nyujtott kezét hirtelen és megfordult.
— Én meg ott álltam az ajtó előtt s még a neveléstani is elfelejttem, ugy, de irigyeltem ezt a szép leányt.
Pár lépés mulva ő is visszanezett s láttam, hogy könyes volt a szeme. Váry Ella a nagy Váry Ella is irigyelt engem, a szegény igénytelen kis praepelandistát.

SORMÁS KATA.

— Regényvázlat. —
irta: SZÉKELY GÉZA.
(Vége.)

A gyárat Donay új igazgatóra bizta; a ki Donayt csábos képekkel új átalakításokra, nagyszabású építkezésekre és géprendezésekre birta. A szőlők aggályait a gyáros azzal iparkodott elosztani, hogy nincs bennük vállalkozási szellem, ezért nem megyünk mi magyarok semmire stb.

Feleségét is mentegette. Szerettem és boldogítottam, a hogy tudom. És mikor Katának a lelkére akartak az öregek hatni, Kata egyszerűen a férjre háritotta a felelősséget. „Ő akarja, hisz én nem kívánom.“

Az öregek konstatálták, hogy kétszínű sőt gyáva a fiuk felesége.

Igen de a felesége! És sóhajjal tanakodtak azon, milyen semmivé válik a szülő befolyás és szeretett a a feleség ezuttal félelmes hatalma előtt

Elhidegültek a szülők is, Menyhérték is.

A harmadik év elején a nyári zavarok hazaszólitották Donay-it Bunapestről az állandó lakásra Vártor nyára. Donay észrevette, hogy fölbillent az anyagi egyensúly a gyárnál.

Nem értett az egyszeregyhez. Az igazgató kimutatta a szép forgalmi emelkedést, de persze a befizetés egyszerre nem fizetheti vissza magát. Ki kell várni. Várta is, míg egyszer csak az igazgató

meg nem szökött több rendbeli súlyos sikka-ztások után. A napi lapok hasábjában irtak a szenzációról.

Maga a fiatal Donay hívta le Menyhértet, a ki a kötelesség szavára Vártornyán termett.

Ideget kimerítő két hónapi munka után vizsgált át rendezgetett és egyezkedett, szívós kitartással iparkodva megmenteni a megmenthetőt. Az öreg Donay vagyonára és hitelére is szükség volt, hogy új, okos, egyszerű étellel a kibontakozás lehetséges legyen. — Mikor a vagyoni ügyeket rendezte. Donay tudtával fölkereste Menyhért Katát is.

Az igazság nyertességével mutat'a ki neki, hogy a sikkasztással egy forma bűn volt az az örül költekezés is.

Kata szótlánul nézte és hallgatta ez az embert, a mint vádolja, a mint a jövő kötelességeit sorolja elő. Így és így kell élniök

Villogó daccal a szemében fordult Kéta a sógorához.

— És ha nem lesz ugy?

— Akkor tönkre teszi az urát is. H sz, a szülőket ugy is tönkretette.

— És aztán.

— Ez örültség! Mit akarsz tulajdonképen?

— Mit akarok? Tönkrepusztítani min-mind, különösen tégedet.

— Engem? Kata! Mit beszélsz. Miért.

Az alkony homályában, mint a kigyó kusztot a férfihoz és lihegve sugta a szót:

— Mert csak téged szerettelek, mert szeretlek most is Te észrevetted, tudtad. Magamra hagytál. Mikor megejtett a vágy, a gazdaság, a fény után. Magamra hagytál, a helyett, hogy erős lelkeiddel magadhoz vontál volna. Ostoba falusi lány voltam. Magával ragadt a káprázat, mi a szerelem? Bábat kaptam férfi helyett. Báb mellett kellett látnom, mint emelkedel te a nemességgeddel gyűlöletes magasba fölém. Annál inkább gyűlöltelek — szerettelek, téged és a pénzt. Most belém láthattál, megértesz-e? Megutáltam már otthon a szegénységet és gazdagságomban még nyomorultabbá lettem. Félek, ugy félek a szegénységtől, de érted melletted, ha te megértesz.

És mindenről megfélelkezve átöleli a férfi széldülő fejét.

— De Kata, — suttogja szabadkozva Menyhért.

— Késő! A férj rájuk nyitott.

— Kata, — Lajos! Káltja Lajos állati hangon Donay.

Kata felsikít. Donay rárohan. Az eléje nyujtott könyörgő női kezét vaserővel ragadja meg.

Kata arca szakasztott ugyan az, mint akkor a vízben, a halálfélelem rémületével; Donay szíven az emlék éles hasítással nyilal át elereszti a kezét.

És Kata zokogva kéri:

— Ments meg, ments meg tőle . . . Ő . . . ül-

döz . . . az életét védő gyávaság mindent kockáztató vakmerőségével, mint a bosszu furiája mutat az el nem ért bálványa felé.

Menyhért sápadt . . . szóval . . . de tiszta tekintettel néz barátjára . . .

Donay meredten bámult maga elé . . . ajka vonaglik . . . Lihegve ugrik barátjához, vállon ragadja és összetört életének minden keserűségével ordít rá: Lajos . . . hazutold meg . . . beszélj hát. Ne hallgass . . . ne ne ne . . .

Hörgő, rekedt kacagással kap homlokához és életelelenül esik össze.

* * *
És Menyhérték csendes, boldog egyszerűségben éltek tovább. A napi élet ezernyi gondjai, dolgai, a gyermeki fejlődés édes derűje egybeolvad a rémes melánkolíájával.

És Kata? A rokonok nemeslelkű, kegyelmi összegének hamar a végére járt. Azért fényes lakása van a fővárosban. — Sok-sok gazdag férfi látogatja . . . De a tisztesség szelíd gloriája helyett a bachánia rőt fénye veszi körül . . .

Ez a Sormás Kata regénye!

MARCI.

Irtta: *Abrányi Emil.*

Könnjü annak da'ra kelni,
Hőségéről énekelni,
Aki téged foghat át.
Mert annak nem lánc a hűség,
Hanem édes gyönyörűség,
Mely mindig több üdvöt ad!

Könnjü annak irni hévvel,
Sikra szállni Margit névvel
Jó poéták versenyén,
Aki ott él közeledben,
Ott pihenhet szép öledben
S azt mondhatja rád: *Enyém!*

Zönnyen írom e poémát,
Most imádom ezt a témát,
Bár adnák föl sokszor ezt!
Haljátok? Rim rimre csattan,
Mint a bimbó ha ki pattan,
Vagy madár ha dalba kezd!

Mint a forrás, felszökkelő,
Este támadt gyöngye szellő,
Rózsán bolygó fuvalom,
Halk fohász, mely égre lendül:
Ugy ómlék ki a szivemből
Minden rólad irt dalom!

AZ „ALFÖLD“ SZÉPSÉGROVATA.

Jancsovits Ferenczné.

Hány ember tör hatalomra,
Hányat űz a dicsvágy szomja,
Rang s pénzvágytól hány beteg!
Nem dicsekvés, hogyha mondom:
Kacagok e sok bolondon,
Mig szemedbe nézhetek!

Ők nem tudják, mi a béke,
Mi az összhang üdvössége.
Édes álm, hosszú csók;
Mi a fészek, hol kettecskén
Élhetünk, csicsergő fecském,
S oldalunkon a fiók!

Nagyszerű a vegtelenség,
Csupa nagyság, csupa fenség,
Mig az ember semmi por:
De világok milliója
Azt a szívet nem pótolja,
Mely hiven szivünkre jorr!

Nem tudom, mit cselekedtem,
Hogy te rád méltóvá
Tán az Isten szeretett;
De mig élek e világon,
Azt a percet áldom, áldom
Mely téged szivemre tett!

Hogyha csörren sirom zára:
Tört szememnek végsugára
Hűséget fog vetni rád
Földi üdvöm drága képe,
S az öröklét gyönyörébe
Észrevétleg megyek át!

SAISON.

A DIVATREFORMRÓL.

Arad, április 5.

Kedves Honisch.

Talád már maga is olvasta, hogy néhány fővárosi hölgy a mai hölgydivatot megakarja reformálni, mint a hogy kálvinék megreformálták a katolika hitet.

Nehéz kő az, amibe azok a vállalkozó hölgyek fejszékkel belevágták s biztosíthatom őket, hogy nem fog nekik sikerülni. De nem is kívánom, hogy sikerüljön. Mert milesz akkor velünk, asszonyokkal, ha egyszeriben el kell dobní ezt a sok cók-mókot, és más szinte majd divatos, drága, csakhogy megreformált cók-mókot kell venni. Mert ha azt hiszi, kedves Honisch, hogy a divatreform magának a divatnak is gátatolt, nagyon csalódik. Elakarják törölni a füzöt. Helyes. a füző, a mai állapotában csuf és egészségtelen. De mivel helyettesítik, hogy azt hiszi talán, hogy én majd olyan taile-val járok, mint a szakácsném, aki nem tud füzöt, vagy hogy a szobalányom karesubb legyen mint én. Nagy dolognak kellene annak lenni, a miknek a kedvéért le tudnék mondani a füző, viseléséről. Nem akarják türni az alsó szoknyát se, Na hát hiába csináltattam volna a szép selyem alsószoknyámat csipke garnitúrával. Gyönyörű kilátás, mondhatom.

Meg fog bocsátani Weinwurm kisasszony, aki a divatreformról tanácskozó hölgyek kongresszusának vezetője volt, hogy gndolataikat nemcsak utópiának, de egyenesen lelketlenségnek tartom. utópia azért, mert nem fog kapni rá asszonyt, aki valamelyes szép gondolatért lemond a füzőviselétről. Lelketlenség azért, mert kiölné az egyesült szépet, a mi a mai viseletben van. Hogy néznék én ki alsószoknya nélkül? Képzelve, kedves Honisch, ha a maga jövődő felesége, egy olyan slaffrokszerű tunikában megy el majd a megyebálra. Ugy néznének ki az asszonyok, mint a vesztaszűsek.

Kikérem magamnak, én nem voltam a „Vesztaszűsek”-ben, én a római klasszikus szűzekről írok!

No, de azt hiszem, hiába védelmezem én a mai divatot. Ha egyszer a divat felkapja a reform ruhát, akkor jaj neked, füző, jaj neked túll anglé, jaj crépe de chine és point laxe. A mai divatot éppen csak a divat viheti el, de Weinwurm kisasszony okoskodása soha. A míg a derék kisasszony csak a szónoki emelvényről diskurál a mai divatról és annak hátrányairól, addig nyugodtan alszom. A garderobomat eddig nem fenyegeti veszély. De ha majd a bálterem szépségei önként kezdik változtatni a ruhát, akkor majd bucsut mondunk a boleronak, alsó szoknyának, csakhogy akkor majd könnyü szívvél, mert his.en más lesz a divat; — akkor majd más lesz szép.

De most, minden átmenet nélkül, nem járnék füző és alsószoknya nélkül, ha a Neumanék idekinnálnák minden kincsüket s minden asszony reformruhában járna.

Várjunk sorára. A divat, mint a hogy kiküszöbölte a krinolint, kiküszöböli majd a midert is, s ez minden harc és háboru nélkül fog megესni. De különben nem féltém a divatot, amikor egyesületek támadnak ellene. Az egyesületek nem veszedelmesek. Csak a zsurok, a bálók, azok lehetnének veszedelmesek. De oda a Weinwurm kisasszonyok nem járnak. A Weinwurm kisasszonyok rendszerint a katedrán ülnek és régi szabásu ruhában járnak. Tőlük nem féltém a divatot.

Adieu!

EVELINE.

U. é. Majd elfelejtetem megkérdezni, hogy miért irtak annyit az ujságok a távozó színészekről és miért nem írnak az érkezőkről. Azokat untuk már s mégis sokat kellett róluk olvasni, ezeket kíváncsian várjuk, s nincs róluk soha szó.

EVELINE.

PUSZTULÓ FAJ.

(Regény.)

(2. Folytatás.)

— Az „ALFÖLD” számára írta: KOSZTKA MIHÁLY. —

Mindakét férfi lelke lázongott. A becsületes Mayerből valami megmagyarázhatatlan tullekesülő hazafias szellem sugárzott ki, míg Tallián báró a hallottak hatása alatt kissé megszegyenülten hallgatott. Szinte magában beszélt, mikor mondta:

— Az a vasáros meg én, kinek az apja még pörölylyel kezében ütötte a vörös vasat, kinek fia talán még mindig örömet lené a kovács legények cifrázó kovácsolásában.

Mayer ezalatt penezendesült. Megint a régi, hideg, számitó pénzember lett.

— Tudna az a vasáros aranyat is kovácsolni. Milliói vannak és csak két leánya. És a mi a szépségüket illeti, hát én nem ismerem a báró ur izlését, de nekem nagyon tetszenek . . .

Több beszélni valójuk nem volt. Mayer csendesen, nyugodtan távozott. Tudta ő már mi fog történni. Tallián még mindig azon a helyen állott, melyen a bucsuzás pillanatában. Gondolkozott. Pár perc alatt, mintha kaleidoskopba nézett volna, melyben életének jelenetei voltak az összeálló és szétugró színes üveg három szögek.

Nézte, nézte a figurákat, s csak torz képek támadtak, harmonikus alak nem formálódott. Lehunyta szemeit, nem akart látni semmit, s ebben a pillanatban valami kellemetlen borzongás futott át testén, valami undort érzett önmaga iránt. De csak pár percig tartott e néma lelki küzdelem, mikor a tükör felé fordult, s a vizsás képből látta rendetlen

haját, rendezetlen arcvonásait, ismét a régi Tallián lett, s egy ügyes mozdulattal egy pár félre csuszott hajszálót újra a helyére igazított.

Azután tett pár lépés a tigris bőrrel leterített diván felé. Előbb leterdelt reá, majd egész testtel vágódott végig rajta, s úgy fekvé újra álmódzni kezdett. Rapszodikus gondolatmenete lassan-lassan az öreg vasgyárosra tévedt. Behunytt szemei előtt megjelent a hó fehér szakálu Reingruber, azután a leányok libbentek elő. Igazán csinos fejek voltak. Végre jöttek a milliók, a hatalmas suverén ur, a pénz ő kegyelmessége . . .

Izgalma a tetőfokra hágott. Felugrott a divánról, s egészen hangosan mondta:

— Elveszem az egyik Reingruber leányt. Elveszem a milliót. De melyik leánnyal vegyem el? Eh, végre is az mindegy.

Gyorsan rendelte elő a fogatot. A kocsiban újra lázadozni kezdett a Tallián vér: egy gyáros leánya s egy Tallián báró: Az ősök a sirban hétszer fognak megfordulni. A pénz után kapaszkodó, már-már elmerülő ember szava csakhamar letorkolta a kék vér tiltakozását: a meghalt ősök többé fel nem támadnak, de az élőknek valamiből csak élni kell. A könyelmű emberek üres logikájával zárta be morfondirozását: végre is nem élhetek úgy, mint egy péklegény, ha már bárónak születtem.

A kocsi megállott a Reingruber palota előtt. A portás mély meghajtással köszöntötte a bárót, ki kicsit biccentve fejével besietett a gótives kapun.

Mikor a szőnyeggel beterített széles márványlépcsőn felfelé haladt, olyasfélélt gondolt, hogy ezt már régebben is megtehetette volna. Reingruber Ferenc egy-két év előtt vett birtokot az ő birtoka mellett. Hatalmas telepei ugyancsak bántották a bárót. Nem szerette a füstöt. Pár izben tárgyalt is Reingruberrel ebben a kérdésben és az előzékeny vasgyáros biztosította, hogy mindent el fog követni, hogy az ő telepeiről felszálló füst ne alkalmatlankodjék a báró urnak. Több izben találkozott a leányokkal is, kik néha-néha az ő földjeire is át-nyargaltak. Egy tavaszi reggel meg is vámolta a hölgyeket, kik leszállva a lovakról az ő ibolyáit dézsmálták. Legutóbb pár hó előtt találkozott az öreg Reingruberrel, mikor az irodájában kereste fel, hogy az utolsó előtti Tallián sirja fölé, saját fantasztikus terve szerint, vas cimert rendeljen.

A fehér haju öreg oly melegen hívta, hogy ne csak az irodájában legyen szerencséje, szalonjában is otthon van a báró ur. Hiszen így illik a jó szomszédokhoz. Akkor szinte mosolygott a meghíváson és most . . .

Az inas levette felöltőjét és fel tártá a szalon ajtaját és hangosan jelentette:

— Tallián Tódor báró, császári és királyi kamarás ur ő méltósága . . .

Az elegáns szalon intelligens vendégserege csodálkozó pillantással nézett az ajtó felé, honnan Tallián érdekes alakja sietett be, könnyű eleganciával hajtvá meg magát a társaság előtt. Előbb a ház idősebb leányát Margitot üdvözölte, majd a fiatalabb Ilmával fogott kezét. Pár perc múlva már egész otthoniasan csevegett a társaság minden tagjával.

Sztáray Pál felemelkedve Margit mellől élesen nézte Talliánt. Aztán Margit kissé felhevült arcára pillantott, s valami borzongást érzett lelkében. Önmagához intézte a kérdést:

— Mit akar ez itt?

Finom lelke megérezte a veszélyt, a hogy ezt a sima gavallért közelében érezte. S szomorú sohajjal suttopta magában: most kezdődik hát a regény. . .

(Folytatjuk.)

† GOLDIS PÜSPÖK.

Néhány évvel ezelőtt, 1899. évi május 15-én választották Goldis József nagyváradai püspöki helynököt aradi gör. k. l. püspökké. Nagy harcok előzték meg és követték ezt a választást.

Goldis püspök életrajzát itt adhatjuk: *Goldis János* (papi néven József) született *Székudvar* községében 1836. évi február hó 25-én; gymnasiumi tanulmányait *Aradon* végezte, további kiképzését és pedig a theológiából *Aradon*, a jogi tanulmányokból *Debrecenben*, a philológiából pedig a *budapesti egyetemnél* nyerte.

Közpályája igen változatos; mert 1864-ben Pópa György Aradmegye főispánja által megyei III-ik aljegyzőnek neveztetett ki. 1867-ben Szende Béla főispánsága alatt általános felkiáltással megyei I-ső aljegyzőnek választott meg. 1869-ben Ivacskovics Prokóp püspök alatt, különösen Román Miron, akkori protosyncel tanácsa és báró Saguna András érsek-metropolitának bátorítása folytán a politikai köztisztviselői pályát elhagyván, Hodos-Bodrogon a szerzetesi rendet felvette s ez időtől mint theologiai tanár, püspöki titkár és szentszéki ülnök működött 1873 ig; mikor is Trefort Ágoston miniszter által az aradi kir. főgymnasium rendes tanárává neveztetett ki.

Hogy mennyire szíven feküdt mindig a román nép művelődése és lelkészek sorsa, kitűnik onnan, hogy az aradi papnevelő-intézetben mint az egyházi szónoklattan tanára minden fistentiszteletnél — a nagy miséket kivéve — a növendékekkel sorban prédikáltatott; s e folytonos gyakorlat azt eredményezte, hogy a vezetés alatt volt növendékek ma mint papok, csekély kivétellel mind jó egyházi szónokok; ezenkívül nem csekély lendületet adott az oktatás ügynek az által, hogy ő hozta be és kezdte meg először az aradi theológiánál a kánonjog rendszeres tanítását.

TERA . . .

I.

Tera elment hát . . . Itt hagzott! . . .
Nem győzött visszacárni.
Ó jaj, hogy eltevedtem!
Azt hitte: elfeledtem . . .
Késő lelkembe szállni —
Megttagadott . . . Megttagadott! . . .

Hová lett a kedves leány? . . .
Adjátok vissza újra
Adjátok vissza nekem
Szívét, lelkét — egészen!
Mondja meg a ki tudja:
Hová lett az én kis Terám? . . .

Nem tudok élni nélküle
Vezessetek hozzaja!
Megtértem . . . S vissza vágyom
Hozzá! A boldogságom,
Az életem van nála! . . .
Nincs senkim, senkim kívül!

Nem hagyom el többé soha . . .
Csak egyszer visszatérjen,
Csak egyszer átfoghassam
S a szemébe mondhassam:
Sem földön, sem az égben
Nem hagyom el többé soha! . . .

II.

A szép vasárnap délutánok
Melege fénje oda van!
Valakit egyre visszacárok
S az nem jön vissza . . . Hasztalan.
Hiába jó a szombat este,
Nincs benne semmi örömem,
Nincs aki kedvemet keresse,
Se otthonom se kedvesem.

Az, aki némán megtigasztalt
Ha megfogtam dolgos kezét
S munkára, küzdelemre sarkolt,
Ha rám vetette két szemét —
Ki oly önzés nélkül szeretett!
Téged várlak én jó leány!
Ó jér vissza! Ó jér! . . . Szeressél
És ciselj gondot én reám!

Nem ég kezemben már a munka
S nem kedves hely többé a gyár
Veled szállt kedvem . . . S most az utra,
Mely vissza vezet, nem talál.
Ó szállj kis durczás vadgalambom,
Szállj vissza, hozd meg kedvemet,
Derítsd fel a lelkem, az arcom —
Ó ne hagj így el engemet!

Becésted nemed életembe
S én mellé csak jót írhatok.
Ó jér! Hűségeddel fejezd be,
Egy csókkal, ezt a mondatot.
Ki nem becsült meg, mert erényed
Tiltá, hogy kedves légy csupán.
Kezét is, nyújtáná ma neked
Egy szép vasárnap délután.

Ha még szeretsz, ne késs sokáig,
Állíts be hozzám egy napon.
Lásd, hogy szívem csak téged áhit;
Lásd, hogy csüggnek már ajkadon.
Akár mikor jössz, — mi sem tiltja, —
Az ajtóm tárva-nyitva áll:
S szívemben úgy leled beírta
Nemed, mint mikor elhagytál.

Bármikor jössz, szívemre conlak
És szeretni foglak tovább.
Ó jőjj! A szép vasárnapoknak
Hozd vissza báját, mosolyát!
Ó jőjj! S mondd: „Itt fogok maradni
Nálad! . . . Szerelmed kell csupán!
És nem foglak soha elhagyni —
Várij! . . . Egy vasárnap délután!!!

NIKELSZKY GÉZA.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Zilahi Gyula társulata máhónap teljes számban megérkezik Aradra. Valóságos színész járás van máris a városban. Az olvasó közönség figyelemmel kíséri, hogy mi hirt hoznak az ujságok onnét, ahol Aradra szerződött színészek bucsuzkodnak. Hát a mint az előjelek mutatják Zilahi Gyula társulata művészi magaslaton fog állani.

Az új társulatnak szubret primadonnájáról Haller Irmáról igen sok dicséretet olvastunk már: a napokban egy fővárosi lapban nyilatkozott Rákosi Szidi, és valósággal feldicsérte a bájos szubrete et, és egy sorban emlegeti Fedák Sárival. A szegedi lapokban pedig a következőt olvastuk Haller Irma bucsu fellépéséről.

Mióta Haller Irma a budapesti Magyar Színháztól Krecsányihoz került, nagy átalakuláson ment keresztül. Hanganyaga kevés van ugyan, de ami van, az behizelgően lágy, tele van bájos lényének egyszerűségével. Szegeden ez a hang tisztult, de elérte Haller Irma még azt is, amiért tulajdonképpen fölcserélte a fővárost a vidékkel: megtanult játszani. Igazi szubrett vér, eleven minden mozdulata s azt sem lehet rossz néven venni tőle, ha megakad ott, ahol a partitúra magasabb feladatokat szab elébe, mert elmókázza a jelenetét. Hangulatot hozott mindig a színpadra, jó izlése nem ragadta a szélsőségek birodalmába s úgy állt a társulat tagjai között, mint egy tavaszi verőfényről szóló románcz a komoly versek sorában. Táncolni nem tud s mégis jól ilik neki, ha megbillenti gyermekiesen naiv módon a ruhája ránczait. Általában olyan, mint a makranczos gyerek, aki az első pillanatban kétségbeesetten várja mi következik ezután. De lassan nekibátorodik és mindent elenyészítő nembánomsággal használja ki az alkalmat. Sok vidám órán keresztül csicseregte be ő magát a szívekbe s végtére a csicseregésnek is van akkora jogosultsága, mint a csalogány szédítő dalolásának. Emez talán elkápráztat, de ez fölme-

legit. Az aradiak hamarosan megfogják szeretni épp-
ugy, amint szerették a szegediek. Impozánsan nyil-
vánult ez meg ma este a bucsuzásnál. Két babér-
koszorun, gyönyörű virágkoszorun kívül állandóan
ünnepelték. Akkor is hangzott a taps, mikor le-
eresztették már a függönyt. Közben pedig minden
énekszámát meg kellett ismételnie, olyikat négy-
szer is.

*

Karácsonyi Mariskáról a népszinmű énekes-
nőről szintén jó hírek érkeznek, aki a napokban
Balla, szombathelyi társulatától bucsuzott, ez alkal-
lommal a „szombathelyi ujság“ a következőket írja:
Itt csak Karácsonyi Mariskának rendkívül kedves
Lilijéről akarunk szólni. Karácsonyi ritka szép, kel-
lemes hanggal rendelkezik s játékában is mindig
helyes felfogással és nem külső sikerrel kedvelteti
meg velünk magát. Mai játéka felette áll minden
eddiginek. A szerelmes gyermekleányt, az unalmas
férj mellett szórakozni vágyó asszonyt, a szigorú
negymamát nála diszkrétebben, finomabban és elő-
kelőbbben senkisémm játszhatja meg. Mai éneke pe-
dig felette áll minden kritikának. Nem csuda hát
hogy minden énekszámát megkellett ismételnie s
olyan lelkes tapsban rég nem részesült senki szin-
padunkon, mint ő. Ep ilyen dicsérő és kedves sorok-
kal emlékszik meg Karácsonyi Mariskáról a „Vas-
vármegye“, mely azt írja, hogy Karácsonyi asszony
távozása jelentékeny vesztesége a társulatnak, a kö-
zönség pedig nehezen fogja nélkülözni az operettek-
ben és népszinművekben az ő kellemesen csengő,
színes hangját, eleven játékát. Hasonlóan ír róla a
Szombathelyi Friss Ujság is. Karácsonyi Mariska
különbön husvét két napján a szegedi színházban
vendégszerepelt. A „Vereshaju“ „Tündérlak Magyar-
honban“ és „Csikós“ népszinművekben lépett föl
nagy sikerrel. Békés Gyula, Zilahi társulatának tit-
kárja a Czigányban bucsuzott el a szegedi közön-
ségtől eltekintve az ezüst és babér koszoruktól és
egyéb kedves emlék tárgyaktól mit felnyujtottak
neki — óriási ovációban részesítette a lelkes pum-
likum Zsiga cigányt. Békés Gyula már Aradon
van és lázasan munkálkodik Polgár Sándorral együtt
azon a tenger sok munkán mit Zilahy az ambicizus
direktor előírt. A „Csikós“-ban bucsuzott Békési
Gyula is, aki az aradi társulat baritonistája lesz. B
Szabó József, az aradi társulat énekes bonviváncja, a
„Páholy“-ban bucsuzott el a szegedi közönségtől. A
kitűnő színészt a közönség lelkes ovációkkal hal-
mozta el és egy hatalmas babérbuocsuzatán kívül egy
értékes mellűt kapott emlékül. B. Szabó és fele-
sége Karácsonyi Mariska már Aradra érkeztek ál-
landó tartózkodásra.

A NAGY VILÁGBÓL.

== **Püspök-temetés.** Ennek a szomorú aktus-
nak vasárnap és hétfőn leszünk részesei. A legjő-
ságosabb szívű egyházfőt fogják Aradon utolsó ut-
jára kísélni. Ez a gyászos ünnep 1815 óta nem esett
meg Aradon. Kilenc évtized után *Goldis* József ju-
tott arra a sorsra, hogy a végtisztessége abban a
városban folyjon le, amelynek ő igazi fia volt. S a
hódos-bodrogi zárda sirkertje pedig hétfőtől kezdve
gazdagabb lesz egy nagy embernek s egy jó haza-
finak holttestével.

*

□ **Szociálista kongresszus.** Igen messze
van még Magyarországtól az a magasztos szociális
eszmé, mely a jelenlegi társadalmi és gazdasági ér-
dekeket felforgatná. Az igaz értelemben vett létjogo-
sult tiszta, nem elfogult szociálizmus bizony csakis
a messze beláthatlan jövőben van még: nagyon
irtózik ettől a magyar államkormányzat.

Mezőtúron összegyűlt százhatvannégy megbi-
zott mintegy száz községet képviselt. Az ország
minden részéből érkezett vezetőemberek nagyobbára
maguk is földmivelők. A nagy alföldi paraszttváros,
Mezőtúr, mindig egy erős fészke volt a szociáldemokrat-
nak. Jelenleg is vagy tizenegy hívők ül a
képviselőtestületben. A mezőtúri szociális kongressz-
sus határozata hiába fogja megdönteni a képviselő-
ház kapuit oda bizony nem egyhamar fog bejutni.

*

○ **Tisza Kálmánt** az új Magyarország sike-
rekben legnagyobb államférfiát temették el a múlt
héten. Fél századon át volt a közpályán s e fél szá-
zad alatt kétféle szereplésben is egyképpen az erély
az okosság, a ravasz óvatosság volt legnagyobb fegy-
vere: ilyen volt mint ellenzéki vezér, az alkotmány
védője és ilyen mint kormányférfi. Ő vetette meg
alapját a hatalmas szabadelvűpártnak és a maga
másfél évtizedes miniszterelnöki uralmának. Ez alatt
a másfél évtized alatt sok viszály, sok Szecilla és
Charibdisz között vezette át az országot, szerzett
sikert a nemzetiségi és a pénzügyi kérdésben. Ujabb
föllendülésünk, megerősödésünk, európai jelentőség-
hez jutásunk az ő nevével elválaszthatatlan.

A milyen nagy államférfi volt Tisza Kálmán,
olyan óriási tévedései is voltak, a melyeket a törté-
nelem illetékes följegyezni. A geszti sirboltban, —
a melynek ajtaját benőtte a folyondár és a repkény
— helyezték el örök nyugalomra azt, a ki életében
soha nem álmodott fényt adott az egyszerű köz-
nemes Tisza-család nevének.

*

⊙ **Az ujaradi hid.** A mi vashidunk már ré-
gen az aradi villamos sorsán van. Mest pedig ennek
a jellegét is felvette. Közös sorsuk az, hogy egyik
sem akar létesülni, jellegükben pedig annyiban
egyeznek, hogy míg a villanyosról sokat beszélünk
és még sincs meg, addig a vashidról annál keve-
sebb szó folyt és szintén a Maroson „uszik“ még.

Az utóbbi időben azonban kedves beszéd tárgyunk a Maros hid. Gondoljunk a villanyosra és nyugodjunk meg abban, hogy hidunk sem lesz.

A nagyszabeni cs. és kir. hadapródiskolába az 1902—1903. (szeptember 21.) iskolai év kezdetével az első évfolyamba pedig esetleges hiány beáltával, a megfelelő számú növendék vétetik fő! Az első évfolyamba valszó fölvetelhez négy legalább is „elég-séges” eredményü reál, gymnasiumi, vagy magyar polgári iskolai osztály elvégzéséről szóló bizonyítvány előmutatása szükséges.

A tanpénz a jelölt atya állásához mérten évi 300, 160 illetve 24 korona. A többi általános felvételi feltételek, továbbá a feltételre vonatkozó folyamodványok fogalmazása az „A csász. és kir. hadapródiskolák jelöltjeinek felvételére vonatkozó szabályok”-ban található (kapható a legközelebbi cs. és kir. hadapródiskoláknál 40 fillér és a postaköltség előleges beküldése esetén.) A felvételi folyamodványok legvégsőbb határideje 1902 augusztus hó 15. ike a folyamodványok azonban az 1901—1902. egész évi bizonyítvány megszerzése előtt semmi esetre se nyújtandók be.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratokat nem adunk vissza. Folyóiratunkat érdeklő szellemi közlemények Arad, Szabadság-tér 16. szám alá ezimzendők.

Sz y L ó. Budapest. Nem üti meg a mértéket, ha van más dolga — és jobb, szívesen visszik.

Z. Y. Arad. A beküldött dolgok valamennyi naiv-igénytelen történetké, és pongyolán kidolgozottak: de mindazonáltal a tehetség határozottan meglátszik rajtuk. „A negyedik csillagot” tartjuk valamennyire elfogadhatónak, és ha időnk lesz, a következő számig físsé átgurva közre adjuk. Mindenkor bizalommal fordulhat hozzánk, mert a tehetség szárnyait mi szívesen bontogatjuk.

Tatjana Arad. Zárdai neveltetése dacára Ön egy cseppet sem vallásos? . . . Mindenesetre a nő egyik fő ékessége a vallásossága. És dacára, hogy Ön nem hisz semmiben — azért a hithez közelebb áll, mint a hogy azt gondolná is.

Az értelem istene nem nyilatkozik meg emberi nyelven, nem küld angyalt, hogy álmainkat virrassza. Nem őlt föl vér és esont alakot, nem toborz apostoloikat s nem száll le tüzes nyelvek alakjában. Ez mind igaz!

De — a ki mégis Istenhez föl akar emelkedni, annak mélyre kell leszállnia értelem és tárnájába. Sokan eltévelyednek utjukban. Ezek az *atheisták*, a kik minden Istenlétet tagadnak és a világegyetemet egy céltalan, véletlen műveül tekintik. Ne kárhoztassuk őket! Ők megvakultak az igazság felé vezető uton. A ki Istent tisztességesen tagadja, közelebb van hozzá, mint a ki vakon imádja őt, míg felebarátait megcsalja.

Isten jobban szereti azokat, a kik őt megtagadják,

mert ők tagadván létét, kutattak is utána s csak a betölthetetlen vágy fordította őket tőle el. Isten jobban szereti őket, mint az alszenteskedőket, a kik ajkukon imával s szívükben közel járnak közöttünk.

Az istentagadók a leghatalmasabb szellemek, s a legjobb szívűek. Mert nem szellemi erő szükséges ahhoz, hogy valaki a tévhit polipkarjait lefejtse magáról és a mindenhatóság horgonyát elvesse magától. És a ki elvesztette Istenhez való bizalmát — hitét, kétszerte nagyobb ragaszkodással kell hogy legyen embertársai iránt. Mert az emberi szív szeretetre van alkotva és csak a végtelenség tudata tölti be a szívet. Igen, Isten a leg-sajátosabb képzetünk, mélyreható fénye szellemünknek. Keresnünk kell értelmünk és szívünk egész erejével.

Nem szabad elcsüggednünk, ha sötét utakon eltévelyedünk s a helyes utat nem leljük meg. S ha újra elvesztenék szemünk elől és sugara nem hintene többé fényt, akkor szegény halandóknak meg kell elégednünk a végtelen után való vágyodással. Emberi értelmünk oly korlátolt, hogy az istenit egész mivoltában felfogni nem képes. Tehát a sötét hitetlenséget hagyja csak Ön az *atheistákra*.

Élvezze a tavaszt, a nagy, a szép természetet, bizonyynyal megtalálja benne az istenséget, a könyvet pedig jobban válogassa meg amit olvasni akar.

Z. L. Arad. Nincs értelme az egésznek, azért nem is használhatjuk.

H. M. Budapest. Szívesen vesszük, tessék beküldeni: a többiért köszönet.

Nemközlhetők. Uj csillag — Hamupipóke — Szerelmem. — Alamuszi. — Tivornyázó. — Szerelmi dal. — Ők azok.

EMKE gyufát kérjen mindenki!

× Feltűnést keltő találmány a fogtechnika ferén. Müfog koronák és müfog áthidalások aranyban. Mütoz inylemez nélkül. A müfog koronák aranyból (arany sapka) pótolják az oly fogakat, melyek már nem tömhetőek, vagy letöredeztek. A müfog koronák erősen vannak elhelyezve, mint a természetes fogak. A fog áthidalás segítségével oly fogsorok készíthetők, melyek a szájban tartósan ülnek a nélkül, hogy azokat ki kellene venni. Ezen áthidalás által a müfogoknak a természethez való hasonlósága csak emelkedik, megjegyzendő azonban, hogy ugy a müfog koronák, mint fog áthidalások és zománc-fogak arannyal füzve csakis akkor készíthetők, ha még néhány fog gyökér, vagy természetes fog van az alkapocsban. — Kautsug-fogakat arannyal bevont inylemezek nélkül, esetleg inylemezekkel jótállás mellett a legjobban készít *Morgenstern Gyula* fogász. Múterem Aradon, az Andrássy-uton.

Mi aradiak Budapesten a New-York kávéházban találkoznak.

Vásároljon

DENTOLIN-FOGPASTÁT,

ez a legjobb és legkellemesebb magyar készítmény.

1 tégely ára 1.— kor.

1 darab „ 60 fill.

5% A TANITÓNŐK „OTTHON“-A JAVÁRA.

➡ Kapható mindenütt! ➡

A fogpép ára és 10 fillér postai költség bélyegbeni meyküldése ellenében azt bárkinek bérmentre meküldjük.

VOJTEK ÉS WEISZ.

drogueria és parfumeria nagykereskedése
ARADON.

DEUTSCH IZIDOR

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
ARAD, TEMPLOM-UTCZA, MINORITA-PALOTA.

Legolcsóbb bevásárlási forrás

óra-, ékszer-, arany- és ezüstneműekben.

Legnagyobb választék!

Ékszertárgyak,

tört arany-, ezüstneműek és zálogcedulák
a legmagasabb árban megvételnek.

Mélyen tisztelt közönség!

Nagy áruházam főnállása óta, a mélyen tisztelt közönség rendkívüli pártolását vivta ki, ami igazolásul szolgál arra, hogy nem volt hiábavaló törekvés, Aradon egy nagyvárosias vállalatot életbe hívni.

Örömet tapasztaltam, különösen a lefolyt karácsonyi szezon alatt, hogy a nagyérdemű közönség minden rétege különbség nélkül, szívesen vette igénybe az életnagyságu fénykép kedvzményét, s mindenünnen a leghizelgőbb elismerő nyilatkozatok érkeztek hozzám a szállított képekre vonatkozólag.

Látván ezen széleskörű érdeklődést s meleg pártolást, elhatároztam, hogy az életnagyságu fényképek elterjedését még inkább megkönnyítem, s e célból mai naptól kezdve Aruházamban a következő új rendszert léptetem életbe:

Pénztáram minden bevásárlásról, ha az még oly csekély összegü is, nyugtát állít ki, s amidőn a bevásárlások összesen 20 koronát tesznek ki, akkor teljesen ingyen adok egy 65 centiméter magasságu, művészes kivitelü, hü életnagyságu fényképet, csupán a diszes papirkeretért térítendő meg 3 korona. Nem kell tehát egyszerre 20 koronáért bevásárolni, hogy mélyen tisztelt vevőim az életnagyságu fényképet elnyerjék, a bevásárlás történhet részletekben is, egy fényképen két, vagy több személy is szerepelhet!

A nagyérdemű közönség szives pártolását meküszönve, vagyok

Arad, 1902. január hó.

kiváló nagyrabecsüléssel:

Porter Vilmos,

Nagy Aruháza. Szabadság tér.

SCHMIDT LAJOS

szobafestő és mázoló.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát. A legdiszesebb, dekoratív szob festésre **most érkeztek új, divatos minták.** Elvállal templom és díszterem festést is jutányos aron. Elegans és izléses kivitelért kezeskedik. — Czim: József főherczeg-ut 10. sz.

Leletár.		Részvénytőke 10000 db. á 200 K. (244 db, kisors.)	
Épületek, gépek, esőhál. és új beruhások	2001345 35	Értékesítések.	2000000 —
Iroda és műszaki berendezés	9359 29	Vizmérték	16944 —
Vizmérték	54435 48	Berendezési tárgyak	700 —
Szerzőm és anyag	25237 95	Gépek, számszámok és felszerelések	10500 —
Értékek.	2090375 07	Átmeneti tételek.	29144 —
Készpénz	1849 03	Adó tartalék	4600 —
Értékpapírok	1214 46	Sonszói alap (56 db)	13440 —
Óvadékok	448 —	Kétes követelések	5600 —
Adósságok.	3511 49	Hitelezők.	23640 —
Aradváros óvadékért	40000 —	Óvadékért	40000 —
Berendezések és érszekkötéseikéért	35345 29	Folyó számlában	27881 40
Vízfogyasztók	13330 10	Anyag, vízmértékért stb.	12437 84
Bizományi árukészlet	7306 22	Tiszta nyereség.	40319 24
Külföldiek	2328 42	Áthozat az előző évekről	1205 10
	58310 03	1901 évrre	58801 25
			60096 35
			2192199 59

Hajek Rezső, s. k.

Arad, 1901. évi december hó 31-én.

Weisz, s. k.

Ottenberg, s. k.

Dr. Schuster, s. k.

Dr. Mandl, s. k.

Meier F. I., s. k.

igazgató,
Jelen mérlegel a fő és mellékkönyvekkel, valamint leltárakkal összehasonlítottuk és mindent helyesnek, minden levőnek találtunk.

Arad, 1902. évi február hó 13

igazgató,
Róna Jakab, s. k.

Révész Nándor, s. k.

Weil Arthur, s. k.

Róna Jakab, s. k.

Az aradi vízvezetési művek részvénytársasága felügyelő-bizottsági jelentése.

Tisztelet Közgyűlés!

Van szerencsénk jelenteni, hogy a lefolyt 1901. év folyamán az „Aradi vízvezetési művek részvénytársasága” ügyvitelét szigorúan el-
lenőriztük, a könyveket, azok miként vitelét és a pénzürt ismételten megvizsgáltuk és az alapul szolgáló okmányokkal összehasonlítottuk. Mindezek után arról győződöttünk meg, hogy minden tekintetben a legnagyobb rend uralkodik.

Az 1901. évi mérlegel-tételeknél is vizsgálat alá vettük és a könyvbéli bevezetésekkkel és az igazoló okmányokkal egybevetettük, a vagyonálladékot a leltár alapján állapítottuk meg s mindent rendben lévőnek találtunk.

A múlt évről a mérleg szerint áttörtött 1205 kor. 10 fillérrel együtt 60,096 kor. 35 fillérből állapítottuk meg a nyereséget az 1901.

Az aradi vízvezetési művek részvénytársasága felügyelő-bizottsága:

Révész Nándor, s. k.

Weil Arthur, s. k.

Róna Jakab, s. k.

felügy. biz. tag.

felügy. biz. elnök.

felügy. biz. tag.

évi üzleti évrre, mert is jelenthetjük, hogy az 1901. december 31-vel lezáródó vagyon-mérleg és „vesztesség- és nyereség-számla” mindentben a valóságos állapotnak megfelelnek s hogy azok összeállításánál a törvényes rendelkezések és az alapszabályok határozmányai fogamatossiva lettek.

A felügyelő bizottság ezért is hozzájárul, hogy az előző évről áthozott 1205 kor. 10 fillérrel együtt 60,096 kor. 35 fillérből kimutatott 1901. évi tiszta nyereség az igazgatóság évi jelentésében foglalt indítványhoz képest felosztassék s az igazgatóság jelentését és indítványait a t. közgyűlésnek elfogadásra ajánlja.

Egyben kérjük, hogy a felmentvényt a lefolyt 1901. évrre nézve úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak megadni méltóztassék. Tisztelettel

Arad, 1902. évi márczius hó 31-én.